

כסוי הדם פרק ששי חולין

פ.ח.

עין משפט נר מצוה

ל"א א מ"י פ"י מהלכות
שאר אבות הטומאה
הלכה ד':
ב מ"י פ"ג מהלכות
טומאת מת הלכה ג':
ג ד ג ה מ"י פ"ד
מהלכות שמיטה הלכה
י"א י"ב סגן עשין סד
טו"ע י"ד סגן כה סעף
כ:

ענין רש"י

ארישט"א. נצרות.

שיטה מקובצת

א) כמו אגפ"י אמת המים
גרותיה: ב) תימה דבפ"ק
דבכורות כפרת הפוכה.
ג"כ ע"י תוס' מנחות דף
יא ע"ב:

רבינו גרשום

ואלו ואלו אין מטמאין
רטבול יום פוסל ואינו
מטמא בין תרומה ובין
קדש ושאר כל הטמאין בין
קלין כו' כלומר בין שרץ
ובין מת משקין היוצאין
ממנו כמשקין הנוגע
בהן ואלו ואלו תחלה
כיצד שרץ שנגע במשקין
משקים תחלה שהוא אב
לטומאה ומשקים תחלה
במת אע"פ שהמת אבי
אבות הטומאה המשקים
אינו אלא תחלה חוץ
מן המשקין שהוא אב
הטומאה כלומר שכבת
זרעו: ושעל אגפ"י.
אגפ"י שחיטה. ובלבדיה
ובמגופה שכתשן כלומר
לבינה שעושים מן עפר
מגופה של כלי חרס: איכא
ביניהו צריך ולא צריך
לירשא יפה לכסות כיון
דמפרכא מעצמה לסיפא
דא' כל שהיוצר צריך
לכתשו אין מכסין בו והאי
כל כמה דלא מפרכא צריך
לכתשו קרינן ביה ואין
מכסין. ושחיקת חרשין
כלומר כלי חרש וחרסית
עפר לבן ומעורה באבנים
דקין ומורסין רע מסובין:

צטבול יוס היו שני ומטמא את הקדשים לעשות רביעי והכא קמני
אלו ואלו אין מטמאין וכן משקה צבול יוס על כרחך כחזרו לומר
דהתם אתא מדקמני צסיפא התם ואם נפל מרוקה או מדם טהרה
שלה על ככר של תרומה טהור וקאמר עלה בגמרא דתנן משקה
צטבול יוס כו' ואלו ואלו אין מטמאין

ולא מני נמי למימר דמיירי הכא
במשקין דחולין שנעשו על טהרת
הקדש דתורת חולין גמורין יש להם
כחזרו לומר דאפילו נוגעת במים לא
פסלי והכא קמני אין מטמאין קדשים
אבל מיפסל פסלי אלא במשקין תרומה
איירי והא דקמני ואלו ואלו אין
מטמאין היינו אין מטמאין קדש אבל
תרומה מיפסל נמי לא פסלי דתנן
התם נפל מרוקה או מדם טהרה על
ככר של תרומה טהור וא"ת והכא
דלוה כחלל חרז ואזי תרומה משקה
דקדשים לעשות רביעי צדקש ואם
כן היכי צעי למימר צפ"ק דפסחים
(דף טז.) גזי הא דהוסיף רבי עקיבא
ואמר מימיהם של כהנים לא נמנעו
מלהדליק את השמן שנפסל צטבול
יוס להדליק צנר שנטמא צטמא מת
ומוקי לה הש"ס צנר כלי מתכות
דלוה כחלל חרז ואזי תרומה משקה
והיינו דמוסיף רבי עקיבא ופריך
ונוקמא ככלי חרס ומאי הוסיף דאילו
התם היינו הא דרבי מינה דאמר לא
נמנעו לשרוף הצנר טמא וטמא
והכא שמן שנפסל צטבול יוס פסול
וטמא אמאי קרי פסול לשמן שנפסל
צטבול יוס הא אמר הכא דפוסל קדש
יש לומר דהתם מיירי מדאורייתא
והכא מדרבנן ועוד י"ל דהכי קאמר
התם שזה טמא למינו לקדש זה פוסל
בתרומה שהוא מינו ועוד נראה דהכא
ומתמינן דנהי כאלה שפול דאמרי
צטבול יוס תחלה לקדש ורבי עקיבא
דפסחים כרבנן דמעילה (דף טז.) דצטבול
יוס אפילו קדש לא מטמא אלא פוסל
דתנן חטאת העוף מועלין בה
משוקדשה נמלקה הוכשרה ליפסל
צטבול יוס ודייק ליפסל אין לטמוי
לא מני רבנן היא כו' וזהו דלא תניא
בפרק (כ"ט דף טז.) דרבי עקיבא
דרבנן הוסיף רבי עקיבא הסולת
והקטרת והלצונה והגחלים שאם נגע
צטבול יוס צמקתן פסל את כולן
משמע דדוקא פסל אצל מטמא לא:
רבנן סברי דמו ב"ד דמו. ואע"ג
דאמרין צפרק זה צורר
(סנהדרין דף סה.) דאימתי דרבי יהודה

ואלו ואלו אין מטמאין. ללא גזר זהו רבנן טומאה: ואלו ואלו
ההלה. שאפילו שני מטמא משקין להיות תחלה כדתנן (לעיל דף טז.)
כל הפוסל את התרומה דהיינו שני מטמא משקין ועושה אותן תחלה
חוץ מן הצבול יוס: **ההלה**. ראשון לטמא שני והשני שלישי:
חוץ ממשקה שהוא אב הטומאה.

ואלו ואלו אין מטמאין ושאר כל הטמאין
בין קלין בין חמורין משקין היוצאין מהן
כמשקה הנוגע בהן ואלו ואלו תחלה חוץ
מן המשקה שהוא אב הטומאה מאי קלין
ומאי חמורין מאי לאו קלין שרץ וזב
וחמורין מת *לא קלין שרץ וחמורין זב מאי
שנא זב דגזרו ביה רבנן ומאי שנא מת
דלא גזרו ביה רבנן זב דלא בדילי אינשי
מיניה גזרו ביה רבנן ימת דבדילי אינשי
מיניה לא גזרו ביה רבנן: דם הניתו ושעל
הסכין [וכו'] תנו רבנן וכסהו מלמד שדם
הניתו ושעל הסכין חייב לכסות אמר רבי
יהודה אימתי בומן שאין שם דם אלא הוא
אבל יש שם דם שלא הוא פטור מלכסות
תניא אידך וכסהו מלמד שכל דמו חייב
לכסות מכאן אמרו דם הניתו ושעל אגפיים
חייב לכסות אמר רבן שמעון בן גמליאל
במה דברים אמורים שלא כסה דם הנפש
אבל כסה דם הנפש פטור מלכסות במאי קא
מייפלגי רבנן סברי דמו כל דמו ר' יהודה
סבר דמו ואפילו מקצת דמו ורשב"ג סבר דמו
המיוחד: **מתני'** במה מכסין ובמה אין
מכסין ימכסין בזבל הדק ובחול הדק בסיד
ובחרסית ובלבנה ובמגופה שכתשן אבל
אין מכסין לא בזבל הגס ולא בחול הגס ולא
בלבנה ובמגופה שלא כתשן ולא יכפה עליו
את הכלי כלל אמר רשב"ג ידבר שמגדל בו
צמחים מכסין בו ושאינו מגדל צמחים אין
מכסין בו: **גמ'** היכי דמי חול הדק אמר
רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן כל שאין
היוצר צריך לכתשו ואיכא דמתני לה אסיפא
אבל אין מכסין לא בזבל הגס ולא בחול הגס
היכי דמי חול הגס אמר רבה בר בר חנה
אמר ר' יוחנן כל שהיוצר צריך לכתשו מאי
בינייהו איכא בינייהו דצריך ולא צריך
דמפריך אפרוכי: תנו רבנן וכסהו יכול
יכסנו באבנים או יכפה עליו את הכלי
תלמוד לומר בעפר ואין לי אלא עפר
מנין לרבות זבל הדק וחול הדק ושחיקת
אבנים ושחיקת חרסית ונעורת פשתן דקה
ונסורת

א) ג"ל אחר ד"ה הכי
גרסין: ב) וטומאת תחלה
רש"י: ג) ג"ל כמו
משעות: ד) נמי צ"ב ג"ל:
ה) נכנסה כע"ז ובמעילה
אור ל"ד דף י"ט: ו) ג"ל
ע"ל: ז) [סנהדרין פ"ח].
ח) [בכורות מה:]: ט) [ב"ק
ע"ל: י) [נע"ע תוס'
מנחות יא: ד"ה ר"י סבר
לא אפילו חד קורט ומוס'
בכורות ג. ד"ה ר' יהודה:
י) [סדר שלה פ"ט].

גליון הש"ס

רש"י ד"ה איכא בינייהו
ובר' חול הדק. עין שו"ת
מ"ז סימן ס"א:

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה ורבי יהודה
ומי לכן נראה. י"ב עין
בפרק שור שנגח דף ט'
ופ' חוקת הבמים דף
י"ו והמקנן דף פ"ו:
ב) ב"א"ד אצל זה ואפ"י
מקצת זה דפליגי ביה
רבי אליעזר:

לפרש היינו דוקא צמשה אבל צברייתא לא דבכל הספרים גרסין צסוף חלון (עירובין פ"א): כל מקום שאמר רבי יהודה צמשתניו אימתי
וכו' ואומר ר"ת דהכא הלכה כרבי יהודה דמתניתין כוותיה אמאי דאע"ג דצברייתא על כרחך צא לחלוק צמתניתין אתא לפרש ומיהו לרמי
צב חמא (ורב צסול) משמע צוה צורר (סנהדרין דף טז.) דאף צמשה הוא אימתי לחלוק היכא דמוכח והכא מוכח כיון דצברייתא צהדיא פליגי
רבנן ולרבי ירמיה צפ"ק דגיטין (דף ז' ושם ד"ה אומר) הוא לחלוק אע"ג דלא מוכח גבי ספינה דמשני הא רבי יהודה והא רבנן והיא
משנה צמסכת חלה (פ"ג מ"ג) ו"ס דגרסי צברייתא קמייחא וכסהו מלמד שדם הניתו ושעל אגפיים חייב לכסות אמר רבי יהודה כו' מניא
אידך וכסהו מלמד שכל דמו חייב לכסות מכאן אמרו כו' רשב"ג אומר כו' ולפי גירסא זו יכול להיות דצברייתא צאה לפרש והא דקאמר
ורבנן סברי אדרבנן דרשב"ג קאי: **וְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר דְּמוֹ וְאִפְּיֵוּ מִקְצַת דְּמוֹ**. מימה דצפ"ק דבכורות (דף ג.) סברתם הפוכה ס דרבנן
סברי צבור אפילו מקצת צבור כמיז כל עד דאיכא כוליה ורבי יהודה סבר צבור כוליה צבור כמיז כל דאפילו כל דהו ואומר ר"ת דהכא
הו כמו התם דמשום דדם כוליה דם משמע קא"ר יהודה דמו מקצת דמו דו"ו דדמו אתא לאפוקי ממשמעותיה דדם כדאמרין התם
כתב כל דאפילו כל דהו וקשה לפירושו דהא לעיל קאמר רבי יהודה דמו לחלק ועוד לפי מה שפוסק ר"ת הכא כרבי יהודה קשה
הלכתא אלהלכתא דאמרין צבכורות (ס"ט): לית דחס להא דרבי יהודה דלמר שותפות עווד כוכבים חייב צבכורה (ס"ו) לכן נראה שאין
לדמות הדרשה אלא מה שהש"ס מדמה כי ההיא צמולה מקצת צמוליס דצמולה צפרק אלמנה נזונית (בבבב"ב ט"ז): לפלוגתא דמקצת סוף
כלל כסף דהו ענין אחד דכשתמעטו צמוליה ונשאר מקצתן כאילו נשאר כולן וכן כסף אשה צמוליה כששאר מקצתה יש לה
מזונות כאילו נשאר כולה אבל זה (ס) מקצת זה דפליגי רבי אליעזר ורבנן (פ) ופלוגתא דרבי יהודה צן צמירא ורבנן ככל נפש (י) וחמש
ולא חצי חמש (י) וחמשה צקר ולא חמשה חלאי צקר (י) אין לדמותם יחד ועוד יש לתרץ דלא תקשה דרבי יהודה אדרבי יהודה דבכורות דהתם
דוקא משמע ליה צבור כוליה צבור דקרא ססתמא משמע צסתם צמולת דכולה דישאל צבהמת ישאל ח"י משום דמיז כל צבור
בישראל משמע כוליה דישאל כדאמר צפרק מלאת חלילה (בבב"ב דף טז.) בישראל עד שיהא אצוי ואמו מישראל:

חרסית. פי' צקונטרס צמרוצה (צ"ק דף טז.) לצנה כחושא וכו' לומר כן דהכא חשיב תרומה וכו' וכן פי' צקונטרס חרסית שחיקת חרסין
וגם זה קשה דצברייתא צממרא חשיב תרומה: **ב"ב** דבר המגדל צמחים בו. לאו לפלוגי אתא אלא לעשות כלל לצד ולא
תאמר והא חרסית אין מגדל צמחים צמרוצה (ס) דלמר צממרא חשיב תרומה: **ב"ב** דבר המגדל צמחים בו. לאו לפלוגי אתא אלא לעשות כלל לצד ולא
הגאה מינה דקאמר היינו שחינו מוציאה כדי נפילה ואין ראייה מן המדרש (ס) דקאמר חס חרסית היא פירוטה ריזן דהא קאמר נמי אלא צממרא
היא פירוטה שמיניס וצממרא לאו צר זרעים היא כדקאמרין צאלו עוברין (פסחים דף טז.): אלא כעין חרסית וכעין צממרא קאמר:

שחיקת